

חיה יצונית

יצא לאור
ע"י מכון
'נתיבות החסידות'
ספינקא

פנינים יקרים על פרשת השבוע מלוקט
מתוך שיעורי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

גליון ד' / פרשת וירא

כאבים, האם גם אז אתה חי שיש בורא ומנהיג
לבירה, או שאז אתה מתנהג כמו נבוכדנצר שלא
המשיך לחבר פרקי תהילים.

|'הכנסת אורחים', הכוונה -
מקריית ומאורעות|

וירא אליו ד' באלוני מומרא והוא יושב בפתח
האוהל כהם היום. פירש רש"י: 'הוציא הקב"ה
חמה מנתיקה שלא להטריחו באורחים. ולפי
שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא
המלאכים עליו בדמות אנשים'. לכאורה קשה,
הרי הקב"ה ראה את המסירות 'למה הביא
'מלאכים בדמות אנשים' הלא אפשר להכניס
דעת לשלושה אנשים שיחליטו לצאת על אף
שחם בחוץ, ולמה הביא 'מלאכים בדמות אנ-
שים'?

אלא איתא באור המאיר' להסביר את העניין,
ומכאן סיבת כל המקריית ומאורעות הקורים
לאיש הישראלי. ומכלל זה לפעמים שעומדים
אנשים רעים הוא רק שישגו אלקותו יתברך
ע"י אחרי ההתבוננות והסתכלות מאיזה סיבה
הביא עליו הקב"ה מקרה רע, כי בוודאי מדרך
הטוב להיטיב לנבראיו, ועתה הרע עמדי ונתן
רוחו ונפשו להעמיק הענין להעלות את בחינת
הדין להמתיקו לשורשו, והכל תולה אם יש בו
מדעת קונו לדעת ולהבין מאיזה מקור נמשך לו
ככה, ובא על ההשגה אמיתית בהשגת אלקותו
והסרון עליון ואינו מרגיש מצער עצמו כלום.

כלומר, לפעמים קורה לנו מאורעות רעים ח"ו,
עבודת האדם הוא לדעת שזה סיבה מאת המס-
בב כל הסיבות, ואז אינו מרגיש צער עצמו אלא
צער השכינה, כי מאתו לא תצא הרעות והטוב.
רק הכל עבור תיקון ופגם עולמות עליונים כמוזכר
לנו לעיל, אז נתקן ממילא למטה גם כן, וחלף
והלך לו הצד שכנגדו וכדומה ממקרי ופגעי הזי-
מנים. וכן מצאנו אצל דוד המלך, ברגע שהחז-
יט שאין שמעי בן גרה, וכל מה שקורה לו הוא

שתשבחותיו של נבוכדנצר הרשע יהיו חשו-
בות יותר מתשבחותיו הנפלאים של דוד המלך,
וממה נפשך, שאם אכן כן הוא, מדוע הפריעוהו
מלמלא את רצונו ותפקידו לשבח את ד'?

אכן הרה"ק מקאצק ז"ע ביאר על דרך הפשט,
שאין הכוונה בזה שסירבו בשמים לשמוע את
שירת נבוכדנצר, אלא נבוכדנצר רצה לומר שיי-
רות ותשבחות כשהיה מושל בכיפה ולא היה
חסר לו כלום, 'בא מלאך וסטרנו על פיו' - מען
האט איהם נאר געגעבן א שנעדל - ומיד לא
היה יכול לומר שירה. ואמרו לו בכך: אתה רוצה
לומר שירה בעוד כתרך על ראשך? וכי רבותא
היא זו? הבה נשמע כיצד הנך אומר שירה אחר
שסטרו לך על פיך!.

דוד המלך חיבר את ספר תהילים אפילו אחרי
שסטרו על פיו, הוא היה במצב של 'בברחו
מפני אבשלום בנו' והיה לו הרבה צרות ומי-
צוקות במשך חייו, הוא היה במצב של חושך
וימש חושך, ועם כל זה חיבר את ספר תהילים
להודות לשבח ולהלל את ד' אף בעת צרותיו
ומצוקותיו, וזה החידוש של דוד המלך. ולכן
נקרא 'נעים זמירות ישראל'.

כלומר, לפעמים אדם נקלע למצב שפל מאוד,
ואז לא מסוגל לעשות כלום, ואפילו מה שכן
חייב לעשות, ג"כ לא עושה, כי אדם מאבד אז
שליטה על עצמו. וכן כשיש לפעמים קצת כא-
בים בגופו, גם אז אדם כבר לא מסוגל לעשות
שום דבר. אבל דוד המלך עשה בדיוק ההפוך,
דווקא אז בעת כאב הגיע להודות ולהלל ולשבח
את ד'. ואיך מגיעים לזה? אלא עבודת האדם
הוא לשמוע את הקב"ה שנמצא גם בשפלות,
גם שם ידך תנחמי, נכון שיש כרגע דברים שלא
מסתדרים אבל הרי יש כ"כ הרבה דברים שכן
מסתדרים, ומזה מגיעים להודות לשבח ולהלל
את ד', ומשם מגיעים לשמחה אמיתית.

וזה הכוונה 'לבקר את החולה', הקב"ה אמר לא-
ברהם: הלא אתה חי שיש בורא ומנהיג לבירה,
אני רוצה לראותך אם אתה חי אתי גם כשיש לך

| לבקר הוא מלשון ביקור ומבחן |

וירא אליו ד' באלוני מומרא. פירוש רש"י: 'לבקר
את החולה'. איתא ביישמה ישראל' לבאר מה
זה 'לבקר את החולה'? אלא 'פירוש לדעת את
מדריגת החולה בחוליו, אם לא ירד מחמת חוי
ליו, ממדרגתו וצדקת קדושתו הגדולה'. כלומר,
'לבקר' הוא מלשון 'ביקור' דהיינו מבחן. איך
מתנהג אברהם כשהוא חולה. יש אנשים וזה
טבעי כשמרגישים קצת לא טוב, מיד מוותרים
על כמה דברים, כגון תפלה בציבור, וכדומה.
ולכן הקב"ה התגלה לאברהם אבינו כשהיה
חולה, כי רצה לבקר את המצב שלו בעבודת
השם בעת חוליו.

אומרים 'אל תשליכנו לעת זקנה ככלות כוחנו
אל תעזבני'. 'ככלות כוחנו' - הכוונה על אדם
מבוגר שנגמר לו הכוחות. ומבקשים במצב כזה
שבליט ברירה חייבים לעזוב כמה דברים, אבל
דבר אחד אנחנו לא רוצים לעזוב, 'אל תעזבני' -
לדעת שיש הקב"ה בעולם, ושיש בורא ומנהיג
לבירה. וזה הכוונה, אפילו ש'ככלות כוחנו' אבל
'אל תעזבני' שגם אז יהיה לי את הכוחות להכיר
ולדעת שהכל מאתו ית' שמו.

| להודות את שמך גם בעת שפלות |

ונראה להוסיף. איתא בגמרא סנהדרין איתא: כי
בעת שאמר נבוכדנצר הרשע 'אתוהי כמה רבי
רבין, ותמהוהי כמה תקיפין, מלכותיה מלכות
עולם, ושלטנה עם דר ודר'. (אותותיו כמה גדו-
לים, ונפלאותיו התמוהים מאוד חזקים, מלכותו
מלכות עולמים, וממשלתו עם כל דור ודור) -
'אלמלא בא מלאך וסטרנו על פיו, ביקש לגנות
כל שירות ותשבחות שאמר דוד בספר תהילים'.
ופירוש רש"י: 'שהיה מסדר שבחות נאות יותר
מדוד, ואילו אמרן - הקדוש ברוך הוא היה נוטה
אחריהן יותר מאחרי השירות שעשה דוד'.

והדבר אומר דרשני, וכי איך יעלה על הדעת

גבוהות, שלימים מרובים, לאחר שכבר גדל והיה לאיש קדוש ומורה מעם, ישב פעם רבינו ועסק בתורה, ולפתע פתאום נתגלה אליו דמות ואמר לו שהוא מלאך שלוח ממרום ללמדו את סתרי התורה ועמקי סודותיה. ענה הרה"ק הנ"ל שעליו להימלך בדעת רבו הרב המגיד ממעזריטש, ומיד נעלם המלאך ממנו.

כאשר הגיע למעזריטש ושח כל זאת לרבו, הזהירו המגיד שיזהר מאוד ולא ישמע אליו, שכן מהסס" רא אחרא הוא ובא להכשילו בפח יוקשים רח"ל. וכיון שלא עשה על דעת עצמו כלום אלא קיבל עליו לשאול את פיו רבו, בזה הכניע את הקליפה וניצל ממלתעותם.

כאשר שאלו לרבינו האיך ידע להיזהר ולא נבהל להשיב מדעתו, סיפר: שבימי ילדותו בשוהות בבית דודו, הייתה דודתו נותנת מידי פעם ליל" דיה לאכול צנימים עם שומן החלב, ואילו לו נתנה רק צנימים יבשים בלא כלום, פעם התרעם על כך ועקב כך תפסה אותו והכניסתו לחדר והדלת סגרה אחריו, ישבתי ובכיתי, אך בתוך כך הבחנתי שבפאתי החדר מונחים כדי החלב, ניגשתי וטבלתי בהם את הצנימים, אבל כאשר באתי לאכלו נודתי כחתי שזה היה פח עם סיד אשר באפולולית החדר היה נראה לי כחלב.

מני אז למדתי שאם לוקחים לבד מה שלא מגיע, אזי גם מה שמגיע לא מקבלים, וממנה למדתי שעל כל דבר צריכים לבוא ולשאול. ועוד דבר אפשר ללמוד מהנ"ל, שדווקא בשל סבל שסבל בימי ילדותו הגיעו להבנה כה עמוקה ללמוד מסר לחיים שלא לוקחים בלי רשות, שאז מפסידים גם מה שמגיע לי, כלומר, בלי הסבל והכאב שעוברים לא מגיעים ללמוד כאלו מסרים לחיים.

כלומר, בשעת הכאב לא מבינים איזה תועלת יש שם, נכון שזה קשה וכואב אבל דווקא משם מגיעים לדרגות גבוהות מאוד בעבודת השם, וכנ"ל שדווקא על ידי מאורעות ומקרים רעים ח"ו, מגיעים לאמונה חזקה וברורה בהקב"ה, כל כאב אפשר לפרשו כמציאות וכמטרה, או כסיבה ואמצעי להגיע להקב"ה, ולדעת שיש בורא ומנהיג לבירה.

ובזה אפשר להסביר את דברי רש"י בפירושו על הפסוק: **וַיֹּאמֶר ד' אִם נָא מִצְאֵתִי הֵן בְּעֵינַי אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ**, - 'וזהו אמר להקדוש ברוך הוא להמתין לו עד שירויח ויכניס את האורחים'. כלומר, אברהם אבינו הלך להקב"ה לבקש רשות להכניס את האורחים הביתה. וכנ"ל שלא עושים או לוקחים בלי לשאול רשות.

| הצדיקים מרגישים תמיד בפתח האוהל |

וירא אליו ד' באלוני ממורא והוא ישב פתח האהל כחם היום. איתא בינועם אלימלך: מהיכן זכה זאת שנראה ד' אליו ע"י עסק תורתו, זאת הייתה לו מחמת הכנעה גדולה שהיה בו, דהיינו 'והוא יושב

וזה הכוונה 'חמה מנרתיקה', אנשים כערכינו מגייעים להקב"ה רק על ידי חמה מנרתיקה, כלומר, על ידי מאורעות ומקרים שקורים לנו. אבל צדיקים מגיעים להקב"ה בלי שום לבוש ובלי אמצעי כלל. דהיינו השפע על ידי נרתיקה מורה בחינת התלבישות אורות בהירים מנרתיקה, 'הוציא הקב"ה והתירא ראה אליו בלתי אמצעי כלל'.

וגמר ואמר בדברי קדשו, למה עשה ד' ככה, כי צדקתו עמדה לו בכדי שלא יטריח אותו צדיק באורחים, המורה התלבושות ניצוצין קדושים במי דרגות הנמוכים הנקרא 'הכנסת אורחים' כמבואר, להעלותו ולקרבו למקומם הרמתה, 'ורוב צדקת הצדיק איננו צריך לכל זה'.

כלומר, מאחר שהקב"ה ראה שאברהם חי שיש בורא ומנהיג לבירה בכל מצב, אפילו בעת חוליו, ולכן 'הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים', דהיינו מעכשיו הוא כבר לא צריך 'אורי חיים' - מקריות ומאורעות - כדי להגיע להקב"ה, כי הוא מגיע בלי זה ג"כ.

| אברהם רצה לתקן גם עומק רם |

א"כ קשה למה הצטער אברהם שאין אורחים? אלא יש 'עומק רם' ועומק תחת'. כלומר יש עבר דת השם ב'עולם הזה' ויש עבודת השם ב'עולם הבא'. 'עולם' הוא מלשון 'נעלם'. עבודת האדם ב'עולם הזה' הוא למצוא את הרוחני בתוך הגשמי. ולדעת שיש בורא ומנהיג לבירה. ועבודת האדם ב'עולם הבא', נכון שזה 'עולם שכלו טוב' ולכאורה איזה נעלם יש שם? אלא ב'עולם הזה' עבודה הוא: למצוא את הרוחני בגשמי. ב'עולם הבא' עבודה הוא: למצוא את הרוחני בתוך הרוחני. כי הקב"ה הוא אין סוף, ועבודה למצוא את הרוחני בכל דבר הוא אין סופית.

ולכן אברהם אבינו נכון שגמר את העבודה הנ"ל להכניס אורחים - מקריות ומאורעות, ולכן וירא אליו ד' - 'הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה', אבל רצה לתקן למעלה ב'עומק רם' ולעשות גם שם הכנסת אורחים. וזה הכוונה, 'ולפי שראוהו מצטער שלא היו אורחים באים' כי רצה לתקן גם את 'עומק רם'. יש 'השמים' וישמי השמים', כלומר נכון שתקנת 'השמים' אבל יש 'ישמי השמים' שזה 'עומק רם', ולשם השתוקק להגיע ולתקן, וכנ"ל שעבודת השם הוא אין סופית, כמו שהקב"ה הוא אין סוף כך עבודת האדם הוא אין סוף.

ולכן הביא המלאכים עליו בדמות אנשים, שזה עבודה של 'עומק רם' בדמות אנשים' הכוונה לה' ראות שגם שם יש עבודה והמלחמה הזאת, לדעת שיש בורא ומנהיג לבירה.

| לא לוקחים בלי לשאול רשות |

מספרים על 'הרה"ק המאור עינים זי"ע', כי דווקא בשל סבלו שסבל בימי ילדותו הגיע לדרגות

סיבה מאתו ית', מיד נעשה רגל רביעי במרכבה. וברגע שדוד העלה זאת להקב"ה התחרט שמעני בן גרה על מה שעשה לדוד, ואמר לעצמו: שזה היה רק כי מגלגלין זכות על ידי זכאי וכו'. וזה הכי וונה 'חלף והלך לו הצד שכנגדו'.

'הנה בוודאי אם הייתה לו השגה בזאת קודם בא המקרה אליו אשר יעורר את לבו מחמתה, בוודאי לא אירע לו כזה'. כלומר, נכון שהכאב מעורר לשי' מוע את הקב"ה בכל דבר, אבל אם ישמעו אותו בלי הכאב, לא צריכים הכאב. דוד המלך היה חי מצד אחד מכאובי נגדי תמיד, חטאתי נגדי תמיד, וממילא היה חי שוויתי ד' לנגדי תמיד. נכון שהיה לו זמנים טובים אבל ידע שבכוח הוא נמצא בס' כנה גדולה, ולולי ד' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי. ולכן כשהולכים עם מהלך כזה לא צריכים כאבים.

אבל המציאות הוא שלפעמים שוכחים זאת, ולכן הקב"ה עוזר לנו על ידי הכאב להעלות על המס' לול. 'וגם לפעמים נתפרה האדם בבחינת האמונה ואינה חזקה כל כך להאמין בחסד ק-ל העודפים עליו כל היום, כיון שאין בעל הנס מכיר בניסו, וצריך הקב"ה להביא עליו איזה סיבה ומאורע באיזה צער ונזק ח"ו, ואחרי הראות אותות ומופתים, ובהינצל מהם אזי נתחוק אצלו האמונה בשלימות לפאר וליצרו שעשה אתו עמו ניסים ונפלאות בפועל'.

'אמנם יתכן לו לאדם לדעת שהוא בעצמו למיעוט הכרתו וחסרון אמונתו הביא עליו הקב"ה כל זה, ואם היה לו בהירות השכל להשיג נפלאות וחסד ק-ל כל היום ע"י השגת התורה והמאור שבה רוי ממות אלקותו יתברך ונפלאותיו לבני אדם לא היה צריך לכל זה להביא עליו מקרה אשר לא טובה'.

ואפשר לפרש ג"כ פירוש הכתוב 'להכרית מעיר ד' כל פועלי אוני, ותיבת עיר משמע לשון התעוררות, כי לפעמים בא לו לאדם בחינת התעוררות לעבודת הבורא יתברך שעומד לנגדו איש בליעל ומיצר לו ובצר לו קורא אל ד' להינצל מאויבו ומעורר בעצמו מחמת המציק לדבר דבורים לפניו יתברך'.

והנה אם האדם הזה היה ממציא לעצמו בחינות התעוררות להוציא דבור לפני אלוקים בדחילו ורי' חימו על ידי השגת רוממות אלקות, ולא היה ממתין להתעורר ממצוקת האויב, 'בוודאי לא היה שום קיום והעמדה לאיש צר ואויב העומד נגדו, אמנם מיעוט הכרתו שאינו יכול לעורר לבו זולתו ע"כ מביא עליו צר. ולזה ביקש דוד המלך ע"ה להכרית מעיר ד' היינו מהתעוררות ד' כל פועלי אוני להתעורר רר מחמתם, כי אם יתעורר את עצמו משם הוי-ה ב"ה שהוה כל היותו.

וזה הכוונה 'הכנסת אורחים', שלפעמים אנחנו מתעוררים להקב"ה רק על ידי מקריות ומאורעות שקורים לנו. ועבודת האדם הוא להכניס אז את 'האורחים' - הכוונה 'המאורעות' ולהעלותם להקב"ה, כלומר, לחיות שזה לא מציאות אלא סיבה להגיע להקב"ה.

| אברהם לא היה צריך אורחים להגיע להקב"ה |

ברי הקב"ה, וקשה עד למאוד לעמוד שם ולהמיר שידך הלאה, ורק כשמגבירים את השכל על הרגש והולכים עם אמונה בהקב"ה, אז אין שום סתירה והן הולכות ביחד.

| כל אחד חשב שהניסיון הוא של השני ולא שלו |

בספר 'שפתי צדיקים' [רימנוב] מביא בשם הרה"ק הרבי רבי מנחם מנדל מרימנוב ז"ע, עה"פ: 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני'. שאברהם אבינו חשב לעצמו דעיקר עבודת העקידה הוא של יצחק, שהוא מסכים לפשוט את צווארו ולהישחט על העצים בשביל הקב"ה, ומה אני חשוב לעומת עבודת בני ואילו יצחק חשב להיפך שעיקר העבודה הוא של אברהם, שהוא מסכים לעת זקנותו בעת שהוא למעלה ממאה שנים, לקחת את בנו ולשחטו להשי"ת, זהו עיקר הניסיון.

כלומר, אברהם אבינו ידע שהולך לחיות מאה שבעים וחמש שנה. ונולד לו יצחק כשהיה בן מאה שנה. בעקידת יצחק אברהם אבינו היה בן מאה שלשים ושבע שנה. כלומר נשאר לו עוד שלושים ושמונה שנה לחיות עלי אדמות ולראות נחת מבנו יחידו. ולכן עם אברהם אבינו ילך עם הרגשות שלו, או אז יקום כל יום ויחפש את היצחק' שלו וברגע שלא ימצא אותו, מיד יצוף לו גודל אהבתו בבנו יחידו ויכול להתחרט ח"ו על מעשה העקידה. ולכן היה חייב לנטרל את הרגש ולעבוד רק עם השכל, ואז היה יכול לעבוד הלאה את הקב"ה. ולכן חשב יצחק שזה הניסיון שלו.

וזהו שאמר הכתוב: 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי', לך הוא עיקר חשיבות העבד' דה, ואברהם השיב לו: 'הנני בני', שהניסיון שלך הוא עצום משלי', כל אחד תלה עיקר הניסיון על משנהו. כלומר עיקר הניסיון בעקידת יצחק היה 'במחשבה', להגביר השכל' על הרגש' במעשה העקידה.

| שש שלבים בעניין חינוך הילדים |

בהפטרה השבוע כתוב: 'ויבא ויסגור הדלת בעד שניהם ויתפלל אל ד', ויעל וישכב על הילד וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפיו ויגהר עליו ויחם בשר הילד, ויפקח הנער את עיניו. נראה לפרש את כל הנ"ל בעניין חינוך הילדים. דבר ראשון: כשמתחילים לדבר עם הילד, 'ויסגור הדלת בעד שניהם', תסגור את הפלאפונים המד כשירים והמחשבים למיניהם, תהיה ביחד אתו ללא שום דבר שמפריע.

דבר שני: ויתפלל על ד', צריכים להרבות בתפילת לה להקב"ה למען הצלחת ילדינו. איתא ב'שפת אמת': 'כי ידעתיו למען אשר יצוה'. כי ד' יתברך נתן לו דיעה ודביקות שיהיה בכוחו לצוות ולהניח לכל בני ישראל אחריו, וזהו פירש 'למען' כפשוטו, טו, כנ"ל. והעניין הוא, כי הדורות נמשכים זה אחר

זה"נ האכילה בערב יום כיפור הוא רק לקיים מצות השי"ת, וע"כ נחשבת לעינוי. כלומר, אכילת ערב יום כיפור – קל לעשות, אך לחשוב שיהיה בלתי לדי' לבדו קשה מאוד. יום כיפור – קשה לעשות, אך לחשוב בלתי לדי' לבדו קל מאוד.

אותו דבר 'עקידת יצחק'. להעלות את יצחק על העקידה – היה קל לחשוב שיהיה בלתי לדי' לבדו, אך קשה לעשות. שזה בחינת יום כיפור, שקשה לעשות, וקל לחשוב. לעומת זאת להוריד יצחק מהעקידה – היה קל לעשות, אך קשה לחשוב שזה בלתי לדי' לבדו. שזה בחינת ערב יום כיפור, שקל לעשות, אך קשה לחשוב שזה בלתי לדי' לבדו. ניסיון עקידת יצחק היה 'במחשבה' לראות האם גם שם חי אברהם עם הקב"ה.

| ניסיון העקידה לא היה במסירות נפש |

לכאורה במה יתרוננו הגדול של ניסיון העקידה? על הניסיונות האחרים, הלא גם בניסיונות האחרים הייתה מסירות נפש גדולה? ובמיוחד שכי' דוע אחד הניסיונות הקשים היה באור כשדים, שם הושלך אברהם לכבשן האש בשל נאמנותו לדי' לגיל שלוש. והנה, מסירות נפש מופלאה זו אינה מוזכרת בתורה רק בדרך רמז. הניסיון שעדי' ליו נשען עם ישראל הוא דווקא ניסיון העקידה, מדוע?

ועוד הקשו המפרשים אודות מעלתו ויחודו של ניסיון עקידת יצחק, הרי יהודים רבים במשך אלפי שנים עלו על המוקד, ובלבד שלא תופר הברית שנכרתה בינם לבין הקב"ה בהר סיני. מדוע א"כ נחשב ניסיון העקידה לניסיון הגדול ביותר שבו העומד אברהם, שעה שצאצאיו עברו ניסיונות רבים כאלה?

אלא הכוונה הוא: עיקר הניסיון של העקידה לא היה להקריב את יצחק, אלא הסתירה הגדולה בדברי ד', וכמו שאמרנו לעיל שזה היה ניסיון במחשבה ולא במעשה. מצד אחד אמר לאברהם 'כי ביצחק יקרא לך זרע', ומצד שני ציווה אותו 'קח נא את בנד וגו' והעלהו שם לעולה: ועם כל השאלות, אברהם אבינו הלך לעקידה ולא שאל מאומה.

אברהם האמין באמונה שלימה בהבטחה – כי ביצחק יקרא לך זרע, ויחד עם זאת גם במצות העקידה! הוא האמין בהבטחת ד', שביצחק יקרא לך זרע – כאילו מעולם לא שמע את ציווי העקידה, והוא האמין שד' ציווה עליו להעלות בנו לעולה – כאילו מעולם לא שמע את ההבטחה.

האם אין זה סתירה? בוודאי שכן. אך זהו הסוד שבאמונה. ההבטחה והעקידה אינן מבטלות זו את זו, הגם שבהגיון הן סותרות זו את זו – במימד של האמונה הן יכולות להתקיים יחד.

כלומר ניסיון במסירות נפש – קל מאוד, לעומת זאת ניסיון במחשבה ובאמונה – קשה מאוד. כשהולכים עם הרגש מיד עולה סתירה ח"ו בד'

פתח האוהל, דהיינו אף שהיה צדיק גדול אעפ"כ החזיק עצמו בהכנעה גדולה שעדיין יושב בפתח האוהל והתחלה של הקדושה, 'אוהל' רומז על הקדושה, 'כחום היום', ר"ל שיש בני אדם שנראים שהם מוכנעים אבל אין תוכו כבדו, ואמר הכתוב שאברהם היה מוכנע גדול באמת בלב שלם ממש וברור כשמש בעיניו שאינו אלא מתחיל בעבודתו יתברך, וזהו 'כחום היום'.

כלומר, עבודת הצדיקים הוא: לדעת נכון שעוד בדים את הקב"ה, אבל עדיין נמצאים בפתח האוהל, מרגישים שלא התחילו כלל. ואיך אפשרי רי לדעת האם זה תוכו כבדו או לא? אלא תלוי מה אתה חושב על השני, האם גם הוא עדיין לדעתך בפתח האוהל או שרק אתה שם והוא כבר בתוך האוהל.

וכמו שמסביר הרה"ק מהר"ש מבעלזא ז"ע, על הפסוק: 'ויאמרו אליו איה שרה אשתך, ויאמר הנה באוהל, ושרה שומעת פתח האוהל והוא אחריו'. המלאכים לא שאלו בפשטות 'איה שרה', אלא שרצו לדעת האיך היא עומדת בעבודת ד', וע"ז השיב להם אברהם: 'הנה באוהל', דהיינו שכבר נכנסה בשערי הקדושה העליונה, וכבר היא באוהל.

אבל דרך הצדיקים הוא שמקטינים עצמם ותולין הגדולה בצדיקים אחרים שהם גדולים מהם, וזה הפירוש 'ושרה שומעת', שאברהם מגלה להם ממדרגותיה הגבוהות, אזי אמרה שהיא עדיין 'פתח האוהל', שלא זכתה עדיין לכלום והיא עומד דת רק בפתח 'והוא אחריו', והוא קאי על אברהם אבינו, ואמרה שאברהם הוא צדיק גדול ונכנס לשערי קדושה והוא כבר אחר מדרגת אוהל.

| עקידת יצחק היה ניסיון במחשבה |

איתא ב'שפת אמת': והנה מצוה זו של העקידה לא נגמרה במעשה, רק היה רצונו יתברך שיהיה מוכן לשוחטו. והיינו שהייתה עבודה גבוהה מאוד, כי שורש המצוות הם למעלה מהטבע, ורק האור מתלבש במעשה הגשמי, ויש מצוה שהיא רק במי חשבה ורצון, והוא למעלה מהתלבשות העשייה. ואברהם אבינו ע"ה נתנסה בעשר ניסיונות לתקן עשרה מאמרות. בכל הניסיונות לא כתוב 'אבי רהם', כי זה שייך לכולם, והיה בעשייה בלבד. אך הניסיון העשירי היה מיוחד לאברהם אבינו ע"ה, וזה היה 'במחשבה'. והיה קשה מכולם. 'נמצא ניסיון העשירי הוא במקום גבוה מאוד'. שהיה לאברהם בלבד, והיה ניסיון 'במחשבה' בלי שום מעשה כלל.

| ערב יום כיפור הוא כלקחת יצחק אבינו מהעקידה |

איתא ב'חקל יצחק' בשם הי"שמה משה: אכילת ערב יום כיפור הוא הבחינה של לקחת יצחק אבינו מהעקידה, דלא משום הנאת עצמו מעל המזבח רק לקיים מצות השי"ת שאמר 'ואל תעש לו מאומה',

זה, והאבות הם הראשים, והדעת של בני ישראל קיבלו האבות בעבור דורות האחרונים - שהם מגופות, לגבי הארות האבות - שהם נשמות, לכן נקראו 'אבות'.

וזהו עצמו הטעם, כיון שפנימיות הדעת ניתן לא' ברהם, והוא שורש וחיות הכל, ממילא אין לכסות ממנו דבר. כלומר, צריכים להתפלל להקב"ה להצלחת ילדינו, ואז הקב"ה יעזור לו להתחבר עם הדורות הקודמים, וזה יעזור להצלחת ילדינו.

דבר שלישי: 'פיו על פיו', כשהילד שלך מדבר איתך, תקשיב למה שהוא אומר, לתת אמפתיה לכל מה שיוצא מפיו.

דבר רביעי: 'עיניו על עיניו', כלומר, יש לך תפקיד להכניס לו דעת וראיה חיובית על העולם כולו. תלמד אותו ותעזור לו להסתכל חיובית על כולם ולא שלילית.

דבר חמישי: 'זכפיו על כפיו', תפקיד שלנו כהורים, לתת לילד תחושה שאנחנו מחזיקים אותו והולכים אתו בכל צעד ושעל שעושה, כלומר שהילד ירגיש שיש לו הורים שמלווים אותו בכל קושי ובכל מעבר עד להצלחה.

דבר שישי: 'זיחם בשר הילד', תפקיד שלנו כהורים, להכניס חמימות בילד לכל דבר שביקדושה, חמימות לתורה שירגיש כמה חשוב לך לימוד התורה, חמימות למצוות, חמימות לשבת קודש ולימים טובים. אפשר לעשות כל דבר כמצוות אנשים מלומדות, ואפשר כל דבר בחמימות שהילד ירגיש עד כמה זה חשוב לך. ומי שיעשה כדברים האלו, יזכה ל'ויפקח הנער

את עיניו', יראה הצלחה ממנו, בתורה, עבודה, ובגמילות חסדים, יזכה לראותו הולך בדרך אבותינו ורבותינו עם כל החמימות שבדבר.

אברהם היה צריך לשלוח ידו בחזק בעקידת בנו |

וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשיחוט את בנו. לכאורה מזה הכוונה וישלח את ידו משמע שהיה צריך לעבוד קשה כדי לעשות? אלא מסביר 'הרה"ק הרבי רבי מנחם מענדל מרימנוב ז"ע', 'הנה אברהם אבינו זיכך כ"כ כל אבריו עד שהאברים עשו מצות השי"ת מאליהם. ער האט אויס געארבעט אלא זיינע איברים שיעשו מאליהם רצון הקב"ה.

בתחילת הפרשה כתוב: 'וירא וירץ לקראתם'. אמרו חז"ל: 'מכאן שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה'. לכאורה איך ידע אברהם אבינו מזה? אלא 'וירץ' מזה הבין שזה מצווה, כי אם לא, לא היה מציאות של 'וירץ'. ומכאן 'שגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה'.

אבל במעשה העקידה היות שאליבא דאמת לא היה מצווה בשחיטת יצחק, לכן - כיון שלא הייתה הזה רצון השי"ת - נאמר וישלח אברהם את ידו, שאברהם היה צריך לשלוח את ידו ולהכריחו בחזק לקחת המאכלת, שלא כהרג"ל בשאר מצוות שהאברים עשו הכל מאליהם, ודבר זה גופא היה חלק מהניסיון.

ובזה מסביר 'השפת אמת' את הפסוק: 'עתה ידעתי כי ירא אלוקים אתה'. ומקשין, הלא עבד

דתו של אברהם הייתה בחינת אהבת ד', שהוא למעלה מעובד מיראה, ולמה ייחס לו הכתוב ירא אלוקים.

אבל התירוץ הוא, כי זה עצמו היה הניסיון, כי וודאי אברהם אבינו ע"ה שעובד ארצו ומולדתו, והשליך עצמו לכשן האש בעבור הכורא יתברך, מה ניסיון הוא לשחוט את בנו. אבל התירוץ הוא, כי בוודאי העובד מאהבה כמו אברהם, נמשך לבו ומעיו לעשות רצון קונו, עד שכל איבריו נמשכין בטבעם לעשות רצון קונם, וכל רמ"ח איברים שבו, כל חיותם, המצוות של השי"ת.

אכן באמת לא היה רצונו של הקב"ה לשחוט את יצחק, ולכן שלא אברהם לא הרגיש דביקות ואהבה בזה העובד, על ידי שבאמת לא היה כן רצונו של השי"ת, ולכן היה ניסיון, ולכן נאמר וירא את ד' מרחוק. ולכן הייתה עבודתו עתה רק בבחינת ירא אלוקים, שלא הרהר אחריו יתברך כלום. ולכן ביקש שלא ינסה אותו עוד, פירוש שלא יהיה לו רחוקות עוד, שדרכו של אברהם אבינו ע"ה בחינת אהבה כנ"ל.

כלומר, ברוב המצוות וצווים הרגיש אברהם שאבריו עושות מאליהם, ועשה כל דבר בשימחה, כשצריך קפץ לאש, הקב"ה אמר לו 'לך הלך בשמחה וחיבור ניגון בדרך, ויהי רעב' הלך שוב בשמחה וחיבר עוד ניגון, ושר 'זטהר לבנו' כל פעם מחדש, אבל כאן פעם ראשונה שאברהם הרגיש יבש לגמרי בלי התלהבות וחיות, וזאת כי באמת לא היה כן רצונו יתברך שמו וכנ"ל.

לעילוי נשמת
הרה"ח
רבי בנימין ב"ר אברהם
שמואל ז"ל
גלב"ע ערב ראש השנה תש"פ.

לעילוי נשמת
הרה"ק רבי
חי יצחק בן הרה"ק רבי יוחנן
מרחמסטריווקא זצוק"ל
גלב"ע כ"ט אב תשפ"ג.

הגליון נתנדב ע"י
אנ"ש ומתפללי בית מדרשו
בעיר הבירה לונדון יצ"ו

התורה והברכה
לכבוד ידידי הוקר והנעלה
הר"ר יאיר רשבסקי הי"ו
שנדב את הגליון לברכה והצלחה
בכל הענינים